

Vanliga typer av slutna utrymmen

Introduktion

Slutna utrymmen kan vara svåra och alla, oavsett bransch, kan behöva arbeta i och omkring dem. Slutna utrymmen ska ses som en av de största riskerna på arbetsplatsen. Det går inte att överdriva de potentiellt dödliga konsekvenserna av att träda in i ett slutet utrymme. Enkelt uttryckt kan det vara mycket farligt att arbeta i ett slutet utrymme. Även vanliga arbetsuppgifter, som att utföra rutininspektioner, kan vara potentiellt dödliga om man inte vidtar lämpliga säkerhetsåtgärder.

Slutna utrymmen kan ha många olika storlekar, finnas på olika platser inom en anläggning eller arbetsplats, en del är uppenbara medan andra inte är det, och det kan förekomma olika risker i alla.

Liksom med alla risker på arbetsplatsen måste slutna utrymmen behandlas med stor respekt för att medarbetarna ska skyddas. Det är lätt att personer som arbetar på en arbetsplats nonchalerar denna risk om man inte identifierar alla dessa utrymmen. Det första steget i den här processen är därför att förstå vad som utgör ett slutet utrymme och sedan identifiera slutna utrymmen på arbetsplatsen.

Definition av slutna utrymmen

En granskning av olika arbetsplatsprogram för slutna utrymmen och tillämpliga regelverk visar att i världens olika regioner definieras inte slutna utrymmen på exakt samma sätt överallt. Trots olika formuleringar finns det gemensamma delar i de flesta definitionerna av slutna utrymmen.

I allmänhet är ett slutet utrymme ett delvis eller helt inneslutet utrymme som har följande fem egenskaper:

Egenskap nr 1 – Är tillräckligt stort och är så konfigurerat att en person kan komma in och utföra arbete.

För att detta utrymme ska utgöra en fara för en person måste det vara tillräckligt stort för att personen ska kunna komma in i utrymmet helt eller delvis. Till exempel är de bränsletankar som finns i vingarna på passagerarflygplan tillräckligt stora för att en medarbetare delvis ska kunna komma in i utrymmet, men i vissa fall är de inte tillräckligt stora för att komma in helt till följd av de instrument som finns i tanken.

Egenskap nr 2 – Har begränsade eller hindrade öppningar för in- och utgång

Det här innebär normalt att det endast finns ett begränsat antal sätt att ta sig in i och ut från området, eller att det är ovanligt svårt att ta sig in och ut. För att ta sig in i ett kärl genom en lucka kan det till exempel krävas att man klämmer sig eller kryper igenom ett trångt utrymme eller en liten öppning.

Egenskap nr 3 – Har inte utformats för att människor ska vistas där.

Om ett utrymme aldrig har utformats för att personer ska arbeta i det under en längre tid kanske det inte har de förhållanden som krävs för att upprätthålla mänskligt liv. En medarbetare kan till exempel gå in och befinna sig i ett välventilerat avloppssystem i flera timmar på ett säkert sätt, men avloppssystemet har inte utformats för att upprätthålla mänskligt liv för flera dagars vistelse.

Egenskap nr 4 – Tillhandahållande av räddningsinsatser är försvårat.

Detta beskriver utrymmen där utrymmets inre konfiguration kan hindra eller fördröja tillhandahållande av första hjälpen- eller räddningsinsatser. En medarbetare som till exempel blir medvetslös inuti ett ventilationssystem kan kräva ett komplicerat och långt räddningssystem för att evakueras från den labyrintliknande strukturen innan det går att tillhandahålla första hjälpen.

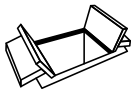

Egenskap nr 5 – Omfattar en fara som kan leda till sjukdom eller skada.

Detta avser utrymmen där det förekommer en fara, eller där en fara kan uppstå, till följd av dess plats, utformning, konstruktion, innehåll eller atmosfär. Dessa risker kan också orsakas av material eller ämnen som finns i utrymmet före inträde eller sådana som införs i utrymmet av en medarbetare som utför en åtgärd. Till exempel kan de gnistor som uppstår vid slipning som utförs i ett kärl orsaka en explosion om det finns en syreanrikad atmosfär i kärlet.

Exempel på slutna utrymmen

Följande är exempel på slutna utrymmen som man ofta hittar inom många industrier. Det här är endast en vägledning. De här exemplen ska inte användas som det enda sättet att identifiera och bedöma risken med slutna utrymmen på arbetsplatsen. Den här listan

omfattar inte allt. Specifik lagstiftning i respektive land måste följas under utvärdering, planering och åtkomst till ett slutet utrymme. Utvärdering och bedömning av slutna utrymmen ska endast utföras av en kompetent person med kunskaper och erfarenhet gällande slutna utrymmen.

Typen av slutna utrymmen	Inträdes frekvens (antal utrymmen på platsen och inträdesfrekvens)	Komplexitet	Antal utrymmen	Vanlig eller branschspecifik variation
 Underjordiskt teknikutrymme, källarutrymmen och inspektionskammare	Varje månad	Lätt	Många	Vanlig
 Manhål	Varje månad	Lätt	Många	Vanlig
 Hissgrop/hisschakt	Varje år	Medel	Flera	Vanlig
 HVAC-lufttrummor	Varje år	Komplext	Många	Vanlig
 Lagringstank	Varje år	Komplext	Många	Branschspecifik
 Reaktorkärl	Varje månad	Komplext	Många	Branschspecifik
 Spontlåda	Varje kvartal	Lätt	Flera	Branschspecifik
 Kulvertar	Varje månad	Medel	Flera	Vanlig
 Tunnlar	Varje kvartal	Komplext	Flera	Vanlig
 Hantering av spillvatten	Varje dag	Medel	Få	Branschspecifik
 Alkyleringsenhet	Varje år	Mycket komplext	Många	Branschspecifik

Avdelning Personlig Skyddsutrustning

3M Svenska AB
Bollstanäsvägen 3
192 78 Sollentuna

För återvinning. Tryckt i Sverige.
3M är ett varumärke som tillhör 3M Company. ©3M 2019. Med ensamrätt.

3msverige.se/ConfinedSpace-Planning